

**MAGYAR TANNYELVŰ KÖZÉPISKOLÁK
BOLYAI FARKAS MULTIDISZCIPLINÁRIS TANTÁRGYVERSENYE
2019. május 11.**

Munkaidő: 3 óra

Minden tétel kötelező!

Nyelvtani szempontból helyes és olvasható írás: 10 pont

- I. Milyen következményekkel járt az erdélyi magyarságra nézve a romániai kommunista rendszer utolsó időszaka? Karikázd be a helyes válaszokat. – 10 pont**
1. A lakosság élelmezése drámai módon romlott: a háború utáni állapotokat idéző élelmiszer jegyrendszert vezettek be Romániában.
 2. Az erdélyi magyarság oktatási intézményrendszere komoly mennyiségi visszaesést szenvedett.
 3. Nicolae Ceaușescunak az 1971. évben a Kínai Népi Demokratikus Köztársaságba tett látogatása után, a romániai oktatási rendszer kötelező tanrendje részeként bevezették a kínai nyelv és történelem oktatását.
 4. Az erdélyi magyar falvak egy részét ugyancsak megszüntetni tervezték a Román Szocialista Köztársaságban kiadott településrendszer átszervezéséről szóló törvényrendelet (1976) következményeként.
 5. Az 1968-as közigazgatási reformot követő két évtizedben, a Maros Magyar Autonóm Tartomány megszüntetését követően, ezen adminisztratív egység helyett létrehozott, a székelyföldi magyarság által lakott megyék közé sorolható: Hargita, Kovászna, Maros, Bihar, Szatmár.
 6. A Kriterion Könyvkiadó jelentős magyar kultúrmissziót látott el az 1970'es és 1980'as évek erdélyi magyarsága számára: szinte kizárólag e kiadó által kiadott könyvek jelentették a romániai magyar családok számára itt, Romániában elérhető anyanyelvű magyar és világirodalom közvetítésének főforrását.
 7. 1984-től kezdődően az „együttélő nemzetiség” fogalma fokozatosan eltűnt a nyilvános beszédből, helyét a „magyar származású román dolgozók” fogalma vette át.
 8. Az 1980'as években telepítették át a Magyar Népköztársaság határmenti román falvainak lakosságát a Román Szocialista Köztársaság területére.
 9. A közszolgálati Román Televízió (TVR) magyar nyelvű adását 1985-ben szüntették meg.
 10. Az erdélyi falurombolás ellen Budapesten, 1988. június 27-én tartott tiltakozó nagygyűlést követő időszakban a Román Szocialista Köztársaság bezáratta a Magyar Népköztársaság kolozsvári főkonzulátusát.

II. Párosítsd a megfelelő dátumokat, személy- és helységneveket a hozzájuk kapcsolódó információkkal! - 10 pont

1986	a Kriterion Könyvkiadó igazgatója
1987. november 15	Ceașescu és Kádár utolsó személyes találkozója
1989. december 21	földrengés Bukaresten
Domokos Géza	a Korunk című lap főszerkesztője
Utunk	a Magyar Tudományos Akadémia megjelentette az Erdély története háromkötetes monográfiát
Grósz Károly	magyar nyelvű romániai szamizdat kiadvány
1977. március 4	Románia Szocialista Köztársaság Írószövetségének magyar nyelvű lapja
1977. június 15-16	a brassói munkásfelkelés napja
Gáll Ernő	Ceașescu utolsó nyilvános beszéde Bukaresten
Ellenpontok	a Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP) főtitkáraként találkozott Aradon Nicolae Ceașescuval (1988. augusztus 28)

III. Olvassátok el figyelmesen az alábbi szöveget és válaszoljatok a megadott kérdésekre! – 20 pont

„A nagy tömegben városba települők szokásaikkal, életmódjukkal, sajátos szemléletükkel szüntelenül alakítják a város megszokott arcukat, s ily módon közvetve hozzájárulnak a falu és a város közötti különbség elmosódásához [...] A gyors fejlődésből adódó hazai sajátosság, hogy miközben a város alakítja a betelepülők nagy tömegét, emezek a ruralizáció irányában hatnak vissza a városra.”

Forrás: Semlyén István: „Országos és nemzetiségi népességgyarapodás”. Részlet. In: Korunk Évkönyv 1980, Kolozsvár, 1980. 41-87.

1. Hogy nevezik azt a folyamatot, amiről a szöveg szól?
2. Mikor szakadt meg hivatalosan ez a folyamat Romániában?

A fentebb leírt folyamat, szorosan összekapcsolva az erőltett iparosítással, valamint a falvakban 1962-ig befejezett kollektivizálással, része volt a kommunista államhatalom tervezte általános társadalmi mérnökösködésnek – melynek eszköze a meghirdetett „osztályharc”, célja egy kommunista társadalom létrehozása volt. A városi lakosságnak 1960'-as években még jelentős részét alkotó polgári réteget „burzsoáziának” nevezték, megbélyegezték, fokozatosan kiszorították, megfélemlítették, megfosztották tulajdonától. Ők lettek az „osztályellenség”.

3. Honnan jön a „burzsoázia” elnevezés, milyen országból eredő szó alapján ültették át a marxista nyelvezetbe?
4. Kinek az elméletrendszeréből vették át a kommunisták az „osztályharc”, „osztálytársadalom”, „osztályellenség” fogalmakat?
5. Milyen közvetlen hatása volt e folyamatnak az erdélyi magyarságnak a romániai városokban addigi helyzetére? Röviden (maximum 5 sorban) elemezd egy általad kiválasztott konkrét magyar lakta romániai város esetét.

**IV. Nézzd meg alaposan az alábbi képeket. Válaszolj az alábbi kérdésekre -
Minden helyes válasz 5 pont (összesen 20 pont).**

1. Mit ünnepeltek a Román Szocialista Köztársaságban 1989. augusztus 23-án?
2. Mi vagy ki volt a központi eleme az ünnepnek?
3. Milyen kötelező elemei voltak az ünneplés hivatalos forgatókönyvének? Sorolj fel legalább 3-at.
4. Mely intézmények képviselői vettek részt kötelezően az ilyen jellegű ünnepeken az 1980'-as években? Nevezz meg legalább hármat.

**V. Az alábbi szöveg alapján válaszolj a kérdésekre – minden kérdés 2 pont
(összesen 10 pont)**

„Barátaink, üdvözlünk benneteket.

Gondolatainkat kicserélni jöttünk össze, mivel nyomós körülmények sürgetik, hogy keressük a kiutat társadalmunk romló állapotából és az ország nehéz helyzetéből. Ez jogunk és kötelességünk is. Az országban nő a feszültség és erősödik a bizonytalanság. Nagy társadalmi rétegek évek óta tartó életszínvonal romlása az, ami a feszültséget okozza. A bizonytalanságot pedig az erősíti, hogy az emberek egyre inkább fölismerik, hogy a kormány nem ura szavának.”

Forrás: Donáth Ferenc: Megnyitó szavak. (Részlet). Monor, 1985. június 14.

1. Az 1980'-as évek második felében Magyarország egyre inkább feszült társadalmi viszonyoktól, súlyosodó gazdasági helyzettől terhes közhangulatára utalnak a fenti szavak. A monori találkozóval kezdődött az értelmiség azon közös fellépésének és nyílt kiütkeresésének keretet adó találkozók sora, mely elvezetett a békés, tárgyalásos rendszerváltáshoz. Sorolj fel legalább három olyan személyiséget, akik részt vettek az első monori találkozón, 1985. június 14-16 között!
2. Ezt követte több új helyszín: például a ma már közismert Lakitelek. Nevez meg egy olyan szervezetet, mely ezen találkozók kapcsán szerveződött országos szintűvé!
3. Ki volt az a reformer MSZMP tag, közigazdász és volt miniszter, aki 1984-ben nem csak azt hangsúlyozta, hogy „a szocialista gazdasági gyakorlat egészét” kell átalakítani, hanem egy olyan politikai reform szükségességét is felvetette, amelynek következtében az állam adminisztratív hatalma háttérbe szorulna a választott testületek hatalmával szemben, és a párton belül lehetővé válna a platform szabadság!
4. Ki az a magyar politikai személyiség, aki 1982 után a Hazafias Népfront vezetőjeként, egyre inkább azonosult a rendszer átalakítását célzó reformtervekkel, és számos ellenzéki kezdeményezést karolt föl, illetve támogatott? (A párt reformerei mellett jó kapcsolatok fűzték első sorban továbbra is a népi-nemzeti táborhoz, többek között Csoóri Sándorhoz. A közhiedelem szerint, 1989-ben ő lett volna Magyarország legesélyesebb köztársasági elnök jelöltje, amennyiben közvetlen elnökválasztás történt volna.)
5. A Romániából egyre nagyobb számban érkező menekültek sorsának rendezése érdekében Szűrös Mátyás 1988. januárjában, rádiónyilatkozatban kifejtette, hogy a határon túli magyarság a magyar nemzet része és a magyar kormány felelősséggel tartozik irántuk. Nevez meg legalább egy olyan a magyar állam vezetősége által is jóváhagyott akciót, mely ezt a nemzeti felelősség-érzetet tükrözte 1988 – 1989-ben!

- VI. Az 1989 utáni erdélyi magyar társadalom történetének sajátos mozzanata a kommunista rendszer bukását követő érdekképviseleti önszerveződés. Ezen tevékenység átfogta nem csak az elit csoportokat, hanem a közösség minden tagját, helyi kezdeményezéseit, köreit. Az 1989. december 22-től eltelt rövid, de fordulatoktól, veszélyektől sem mentes eseménysoroktól terhes időszak után, 199. április 21-22-én zajlott a Romániai Magyar Demokrata Szövetség I. Kongresszusa – Nagyváradon. Írj egy rövid (maximum 1 oldalas) beszédet, melyben fejts ki legalább egy olyan élethelyzetet, mely során az alapvető emberi jogoknak, vagy az erdélyi magyar kisebbséghez tartozó egyének kulturális jogainak jogi becikkelyezésének, betartásának fontosságára hívod fel a figyelmet. Figyelj és vigyázz arra, hogy a beszéded az 1990. áprilisa előtti eseményeket megélt, azt ismerő emberekhez szól – de lényeges, hogy akkor és ott sem ők, sem temagad nem ismerhetted az utóbbi 30 év sajátos fejlődését. Csakis olyan valóságra hivatkozz, amit akkor és ott már tudhatott a kor embere.
(Összesen 20 pont).**

ÖSSZESEN:

- I. 10 pont**
II. 10 pont
III. 20 pont
IV. 20 pont
V. 10 pont
VI. 20 pont
10 pont helyesírás és fogalmazás

100 pont – maximum elérhető pontszám = 10 (tízes)